

YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİNİN (A1-A2) KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF SEVEN CLIMATES TURKISH EDUCATION SET (A1-A2) WITH REGARD TO CULTUR TRANSMISSION

Cihan ÇAKMAK*

Öz

Uzun ve köklü bir geçmişe sahip Türkler yüzyıllar boyu büyük medeniyetler kurmuşlardır. Sahip oldukları bu kültür hazinesi sayesinde çok sayıda önemli eser ortaya koymuşlardır. Bu eserlerin başında hiç şüphesiz Kâşgarlı Mahmud'un 11. yüzyılda kaleme aldığı Divânu Lugâti't-Türk gelmektedir. Araplara Türkçe öğretmek amacıyla kaleme alınan bu eser bilhassa yabancılara Türkçe öğretimi alanında kaleme alınan ilk eser olmasıyla da oldukça önemlidir. Bilindiği gibi dil öğretimi aynı zamanda bir kültür aktarımıdır. Bu bağlamda son yıllarda ülkemizde giderek yaygınlaşan yabancılara Türkçe öğretimi alanında çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Yunus Emre Enstitüsü ülkemizde bu misyonu üstlenen kurumların başında gelmektedir. Bu çalışmada Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Setindeki (A1-A2) Türk kültürüne ait öğeler toplu halde listelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dil, Kültür, Kültür Aktarımı.

Abstract

Turks with a long and long-established history have established great civilizations for centuries. Thanks to this cultural treasure they have produced many important works. Divânu Lugâti't-Türk, written by Mahmud of Kashgar in the 11th century is undoubtedly the primary of these literary Works. This work, written for the purpose of teaching Turkish to Arabs, is especially important because it is the first work written in the field of teaching Turkish to foreigners. As is known, language teaching is also a culture transmission. In this context, a great number of works have been written in the field of teaching Turkish to foreigners, that have become increasingly widespread in our country in recent years. Yunus Emre Institute is one of the leading institutions in Turkey that undertake this mission. In this study, the elements of Turkish culture will be listed in the Seven Climate Turkish Teaching Set (A1-A2) prepared by Yunus Emre Institute.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Language, Culture, Culture Transmission.

Giriş

Küreselleşen Dünyada, teknolojik gelişmelerle birlikte bilgi toplumu haline dönüşen insanlar arasındaki iletişim her geçen gün büyük bir gelişme göstermektedir. Bu durum beraberinde ana dilinin yanında ikinci hatta üçüncü bir dilin öğrenilmesini gerektirmektedir. "Son yıllarda Türkiye'nin giderek artan ekonomik ve siyasi gücüne bağlı olarak Türkçenin ve Türk kültürünün öğretilmesi ayrı bir önem kazanmıştır. Bu bakımdan bilhassa yabancılara Türkçe öğretimi konusu titizlikle ele alınmalı ve sistemli bir şekilde yürütülmelidir." (Çakmak, 2014, 167).

Yabancı dil öğrenen birey o dilin sadece gramer bilgisini değil aynı zamanda o toplumun, ananelerini, duygularını, düşünce yapısını, kısaca kültürünü de öğrenmiş olur. Böylece kendi toplumu ile öğreneceği dilin sosyolojik yapısını mukayese etme imkanı elde etmiş olur.

Yabancı dil öğretiminin amacı, öğrencilere sadece öğrenilecek dilin sözcük bilgisini, dilbilgisini, ses yapısını vb. öğretmek değildir. Burada asıl amaç öğrenilecek dilin kültürüne vakıf olmaktır. Bu çalışmada Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabında (A1-A2)¹ yer alan Türk kültürüne ait öğeler sayfa sayfa incelenerek bir liste halinde kaydedildi. Kültürel unsurlar *yemek, kültürel söyleyişler, deyimler, atasözleri, sanat, spor, edebiyat, giyim, şehirler, tarihi yerler* gibi 10 başlık altında

* Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, cihancakmak1818@gmail.com

¹Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabında (A1-A2), (2017). Ed. Yrd. Doç. Dr. Erol Barın vd., Yazarlar: Yrd. Doç. Dr. İbrahim Gültekin, Doç. Dr. Mahir Kalfa, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Atabey, Yrd. Doç. Dr. Filiz Mete, Aydan Eryiğit, Uğur Kılıç, 7. Baskı, Ankara: Başak.

incelendi. Bir tablo halinde ele alınan Türk toplumuna dair kültürel malzemenin yer aldığı etkinlikler *öğeler*, *seviye*, *kültürel aktarım öğeleri* ve *sayfa numarası* bölümleri altında incelendi. Örnek cümlede ele alınan kültürel öge, vurgulanması ve okuyucunun dikkatini çekmesi bakımından kalın olarak yazıldı.

Dil ve Kültür Kavramı

İnsan düşünen, sosyal bir varlıktır. Bu nedenle varlığını devam ettirebilmesi adına duygu ve düşüncelerini sözcükler, imgeler ya da jest ve mimikler aracılığıyla karşı tarafa aktarması gerekir. Bu da ancak dil ile mümkündür. Dil kavramının bilimsel açıdan pek çok tanımı yapılmıştır. Ergin'e göre dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendi kanunları içerisinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir (Ergin, 2002, 3, 5). Aksan'a göre dil, "bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz büyüklü bir varlıktır. O gerek insan, gerek toplum, gerekse insan ve toplumdan ayrı düşünülemez olan bilim, sanat, teknik gibi bütün alanlarla ilgili bulunan, aynı zamanda onları oluşturan bir kurumdur." (Aksan, 2003, 11).

Ali Göçer, dil ve kültür arasındaki ilişkiyi şöyle tanımlamaktadır: "Dil olmadan kültür temelsiz bir binaya benzer. Kültürü olmayan bir milletin dili de kaynağı kurumaya yüz tutmuş bir nehir gibidir." (Göçer, 2012, 53). Bu bilgilerden hareketle dil ve kültür arasında sıkı bir bağın olduğu açıkça ortadadır. Dil olmadan bir kültür olmayacağı gibi kültürden etkilenmeyen bir dil de olamaz. Öyle ki Türk dili olmadan Türk kültürü, Türk kültürü olmadan da Türk dili düşünülemez. Herhangi birinin yokluğu diğerini de yok edecektir. Dil bir ağaçsa kültür de o ağacın köküdür. Kökü olmayan ağaç bırakın ürün vermeyi, kendisini kurumaktan kurtaramaz, yok olur gider. Kökün ağacı canlı tuttuğu gibi kültür de dili canlı tutar (Göçer, 2012, 57).

İnceleme Yöntemi

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modelinde düzenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini Yunus Emre Enstitüsünün hazırlamış olduğu *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* ders kitapları oluşturmaktadır. Kitaplardaki kültürel öğeler 1. *Yemek*; 2. *Kültürel Söyleyişler, Deyimler, Atasözleri*; 3. *Sanat, Spor, Edebiyat*; 4. *Giyim*; 5. *Eğitim*; 6. *Dini Bayramlar*; 7. *Şehirler, Tarihi yerler*; 8. *Ulaşım ve Haberleşme*, 9. *Kültürel Meslekler ve Zanaat*, 10. *İnanışlar ve Gelenekler* olmak üzere 10 başlık altında incelenmiştir.

Tablo 1: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

ÖGELER	SEVİYE	KÜLTÜREL AKTARIM ÖGELERİ	SAYFA
YEMEK	A1	<i>Kahvaltıda Ne Var?</i> etkinliğinde sucuklu yumurta örneğine yer verilmiştir.	23
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	Kaç yeğeniniz var? sorusu sorularak yeğen kavramına dikkat çekilmiştir.	37
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Ailemizi Tanıtalım</i> etkinliği altında Anneanne/Babaanne (nine) kavramlarına yer verilmiştir.	38
YEMEK	A1	"İrfan mangalda et pişiriyor." ifadesinde Türk yemek kültürüne has mangala yer verilmiştir.	44
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Öncesi, Sonrası</i> etkinliğinde "Evde biraz iş yaptım ve sonra yemek yedim. Saat sekizde ' Muhteşem Yüzyıl ' başladı." ifadesinde Osmanlı Devletini anlatan Türk dizisine yer verildiğini görüyoruz.	59
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Ne Kadar? Kaç Lira?</i> etkinliğinde gerçekleşen diyalogda " Hayırlı İşler " ifadesine yer verilmiştir.	64
İNANIŞ VE GELENEKLER	A1	<i>Bakalım İnceleyelim</i> etkinliğinde Türk Liralarından bahsedilmiştir?	66
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Alışveriş Sepeti</i> adlı etkinlikte " Gözünüz Aydın! " ifadesine yer verilmiştir.	66
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Alışveriş Sepeti</i> adlı etkinlikte ' Ziyafet ' ifadesine yer verilmiştir. Ziyafet ifadesinin "eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek" anlamına geldiği belirtilmek istenmiştir.	66
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Okuyalım, Eşleştirelim</i> adlı etkinlikte balıkçının "Derya kuzusu bunlar" seslenişine yer verilerek derya kuzusunun "balık" anlamına geldiği belirtilmek istenmiştir. Ayrıca hangi balığın	68

²Türkler geçmişten günümüze ticaret yaparken sikkelerden, akçelerden faydalanmıştır. Bu yüzden Türk Lirası inanın ve gelenekler kategorisinde yer almıştır.

		nerede yetiştiği bilgisi de verilerek kültür aktarımı sağlanmıştır.	
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Nerede? Ne Zaman?</i> etkinliğinde Âşık Veysel'in yazdığı "Uzun İnce Bir Yoldayım" şarkısı dinletilmiştir. <i>Okuyalım, tamamlayalım</i> etkinliğinde "Nene Hatun" filmine yer verilerek Kurtuluş Savaşı'nın kadın kahramanı Nene Hatun'dan söz edilmiştir. Ayrıca etkinlikte ünlü sanatçı Sezen Aksu'dan da bahsedilmiştir.	70
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> adlı etkinlikte "Akün Tiyatrosuna gittik." ifadesinde Ankara'nın en önemli tiyatro sahnesine yer verildiğini görüyoruz.	71
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>İnceleyelim</i> başlığı altında yer alan <i>Günler</i> etkinliğinde haftanın hangi gün ile başladığı, hafta içi ve hafta sonu günlerinin hangileri olduğu belirtilmiştir.	72
GİYİM	A1	<i>Kıyafetleri sepetlere atalım</i> etkinliğinde sonbahar ve ilkbaharda mevsimlik giysilerin tercih edildiğine ve Türk kültürüne ait yeleğe yer verilmiştir.	73
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Serbest Okuma</i> etkinliğinde Türk kültüründe alışverişte kullanılan Hayırlı işler!, Güle güle kullan!, Bereket Versin!, Üstü kalsın gibi yapılarla yer verilmiştir.	74
KÜLTÜREL MESLEKLER VE ZANAAT	A1	<i>Bizim Sokağımız</i> adlı etkinlikte mahalle ve köylerde aktif olarak yürütme işlemini kontrol eden kişiden yani muhtardan bahsedilmiştir.	78
KÜLTÜREL MESLEKLER VE ZANAAT	A1	<i>Bizim Sokağımız</i> adlı etkinlikte Aile Sağlığı Merkezi'nden bahsedilmiştir.	78
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>İnceleyelim, okuyalım</i> etkinliğinde Türk masallarının en önemli kahramanlarından Keloğlan tanıtılmıştır.	82
EĞİTİM	A1	Türkiye'nin en önemli ve en eski kuruluş tarihine sahip kurumu olan İstanbul Üniversitesi'ne yer verilmiştir.	83
ŞEHİRLER, TARİHİ YERLER	A1	<i>Dinleyelim, tamamlayalım</i> etkinliğinde Ankara'da hem eğlence hem de alışveriş olanaklarına sahip ender bölgelerden biri olan Kızılay Meydanı'na yer verilmiştir.	85
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>İnceleyelim, okuyalım</i> etkinliğinin 4 numaralı karikatüründe "pazara kadar değil mezara kadar" tabirine yer verilmiştir.	88
YEMEK	A1	<i>Dinleyelim, okuyalım</i> etkinliğinin 2 numaralı karikatüründe Türk kültürünün en önemli yemeklerinden kuru fasulye-pilava yer verilmiştir.	90
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	<i>Dinleyelim, tamamlayalım</i> etkinliğinde Hacı Bayram Türbesi tanıtılmıştır.	91
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Dinleyelim, tamamlayalım</i> etkinliğinde "Haydi bakalım doğru lokantaya. Hesabı ben ödeyeceğim, bugün bendensiniz." ifadesine yer verilmiştir.	91
YEMEKLER	A1	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde mercimek çorbası, ezogelin çorbası, düğün çorbası, Adana, Urfa, İskender ve patlıcan kebabı, döner, lahmacun, ayran, maden suyu, şalgam suyu gibi Türk yemek kültürüne ait yiyecek ve içecekler yer verilmiştir.	92
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Serbest okuma</i> etkinliğinde Türk kültürünün en önemli isimlerinden Hacı Bayram Veli'nin öğütlerine yer verilmiştir.	94
EĞİTİM	A1	<i>Meslekleri Tanıyalım</i> başlığı altında yer alan <i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde ilkokul, ortaokul, lise gibi Türk Eğitim Sisteminin örgün yapısına değinilmiştir.	98
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde Mimar Sinan'ın muhteşem eseri Süleymaniye Cami'sine yer verilmiştir.	100
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	<i>Dinleyelim, tamamlayalım</i> etkinliğinde Türkiye'nin en uzun akarsuyu olan Kızılırmak tanıtılmıştır.	103
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde Âmâ Ressam alt başlığında doğuştan görme engelli Türk ressamımız Eşref Armağan'a yer verilmiştir.	111
KÜLTÜREL MESLEKLER VE ZANAAT	A1	<i>Serbest okuma</i> etkinliğinde geleneksel mesleklerden biri olan bakırcılık tanıtılmıştır.	114
ULAŞIM	A1	<i>Yolculuk Nereye?</i> etkinliğinde Türkiye'nin ulusal hava yolu şirketi Türk Hava Yolları'na yer verilmiştir.	118
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	İstanbul'un Fethi'ni konu alan ve Ulubatlı Hasan'ın hayat hikâyesi çevresinde kurgulanan Fetih 1453 ile komedi türündeki Türk filmi Düğün Dernek tanıtılmıştır.	119
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	Türk motosikletçi Kenan Sofuoğlu'nun tanıtıldığı <i>Hızlı Adam</i> başlıklı bölümde Sofuoğlu'nun birçok birincilik kazanmış milli sporcumuz olduğu vurgulanmıştır.	126

KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A1	<i>Sedat ve Ailesi Piknikte</i> başlıklı bölümde “yanları açık gölgelik” anlamında kullanılan “ Çardak ” kelimesine yer verilmiştir.	131
ULAŞIM VE HABERLEŞME	A1	<i>Serbest okuma</i> metninde dört tekerlekli, atlı bir ulaşım aracı olan faytondan bahsedilmiştir.	134
İNANIŞ VE GELENEKLER	A1	<i>Yüz Yüze</i> ana başlığı altında yer alan <i>Hangisi Size Uygun</i> etkinliğinde düğün davetiyesine örnek verilmiştir.	148
ULAŞIM VE HABERLEŞME	A1	<i>Serbest Okuma</i> metninde kervan, kervancılık, ulak ve kervansaraylardan bahsedilerek Türklerin haberleşmeye verdiği öneme değinilmiştir.	152
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	<i>Hafta Sonu</i> ana başlığını taşıyan bu bölümde Büyükada, Kapadokya, Safranbolu, Amasra, Gaziantep gibi Türkiye’nin tarihi ve turistik yerlerine değinilmiştir.	156-157
YEMEK	A1	<i>Okuyalım, sıralayalım</i> etkinliğinde Orta şekerli Türk kahvesi ile Lokma tatlısına yer verilmiştir.	156
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	Bir doğa harikası olan Peribacaları ve kültürün doğayla buluştuğu mekanlardan biri olan Safranbolu evlerinden bahsedilmiştir.	157
ULAŞIM VE HABERLEŞME	A1	<i>Hafta Sonu Planım</i> etkinliği altında Peribacalarındaki doğa harikasını görmek isteyenlerin balon turu yaptıkları anlatılmaktadır.	161
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	Doğa yürüyüşü adlı etkinlikte ‘ Soğuksu Milli Parkı ’nda kahvaltı ettik.’ ‘Sonra şehrin gürültüsünden ve kalabalığından uzak Gerede yaylalarına ulaştık.’ ifadelerinde Soğuksu Milli Parkı ’ndan ve Gerede yaylalarından bahsedilmiştir.	158
YEMEK	A1	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde Türk mutfağına has Cevizli Lokumdan bahsedilmiştir.	158
İNANIŞ VE GELENEKLER	A1	Türk düğünlerinin vazgeçilmezlerinden biri olan davul ve zurna enstrümanları ile düğünlerde oynanan halay ve misket oyun havalardan bahsedilmiştir.	158
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	Doğu Karadeniz’de bulunan Sümela Manastırı, Fırtına Vadisi, Uzungöl ve Ayder yaylalarının eşsiz güzelliklerinden bahsedilmiştir.	159
YEMEK	A1	<i>Okuyalım, işaretleyelim</i> etkinliği altında yer alan <i>Tatilde Yaptıklarım</i> şiirinde “Doya doya dut yedim.” “Yoğurt, peynir çok yedim.” mısralarında dut ve yoğurt yemek adlarına dikkat çekilmektedir.	163
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A1	Türkiye’nin ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk’ün anıt mezarı olan Anıtkabir ’den bahsedilmiştir.	163
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A1	<i>Dinleyelim, tamamlayalım</i> etkinliğinde yaptığı müziklerle ve çocuk programlarıyla gönüllerimizde taht kuran Barış Manço ve Bugün Bayram adlı eserinden bahsedilmiştir.	171
DİNİ BAYRAMLAR	A1	<i>Serbest Okuma</i> etkinliği altında yer alan <i>Bayram Namazı</i> başlıklı metinde Türk kültürünün ayrılmaz parçası olan bayramlara yer verilmiştir. Özellikle bayram namazı, abdest alma, bayramlaşma ve el öpme gibi dini ve kültürel kavramlara yer verilmesi oldukça önemlidir.	172
EĞİTİM	A2	<i>Okuyalım</i> başlıklı etkinlikte Mimar Sinan Üniversitesi ’nden bahsedilmektedir.	12
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Bir Ressamın Hikâyesi</i> adlı etkinlikte Türkiye’nin en büyük nüfusa ve tarihsel zenginliğe sahip ili İstanbul ’a değinilmiştir.	12
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Bir Ressamın Hikâyesi</i> adlı etkinlikte Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi ’nden bahsedilmiştir.	12
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Resim Sergisinde</i> adlı etkinlikte Türkiye’nin turizm merkezlerinden Antalya ’ya değinilmiştir.	13
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Üç Önemli İnsan</i> başlıklı etkinlikte Mustafa Kutlu ’nun Türk Edebiyatının önemli bir yazarı olduğundan, Kıraç ’ın 2005 yılında “Bir İstanbul Masalı” adlı dizinin müziği ile “En İyi Müzik Ödülü”nü kazandığından ve Arda Turan ’ın hala Türk Milli Takımının formasını giydiğinden bahsedilmiştir.	14
EĞİTİM	A2	<i>Üç Önemli İnsan</i> başlıklı etkinlikte Türk Yükseköğrenim Kurumlarından Marmara Üniversitesi ’ne yer verilmiştir.	14
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Salih Korkmaz</i> etkinliğinde Karadeniz bölgesinin en önemli illerinden Trabzon ’dan söz edilmektedir.	15
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Yaren ve Ailesi</i> etkinliğinde Türk müziğinin önemli enstrümanları arasında yer alan ud, bağlama ve neyden bahsedilmiştir.	17
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Ağrı Dağı Efsanesi</i> etkinliğinde Türk halk kültüründe “birinin kötülüğünü isteme” anlamında kullanılan beddua kelimesine yer verilmiştir.	19

SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Okuyalım, Sıralayalım</i> etkinliğinde “ Ağrı Dağı Efsanesi ” anlatılmıştır.	19
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Kelime Dünyası</i> etkinliğinde dini bir terim olan dua etmek kavramına yer verilmiştir.	20
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Hangi Şehir, Hangi Kişi?</i> başlıklı etkinlikte Mimar Sinan, Nasreddin Hoca, Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre ’den söz edilmiştir.	21
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> başlığı altında yer alan <i>Müjde</i> başlıklı etkinlikte “ Hayrola, gözün aydın ” gibi kültürümüze ait söz kalıpları kullanılmıştır.	22
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Peronda</i> etkinliğinde “ Kayseri yolcusu kalmasin ” kalıbına yer verilmiştir.	23
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Peronda</i> etkinliğinde “ güle güle, Allah’a ısmarladık ” gibi kültürümüze ait söz kalıpları kullanılmıştır.	23
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Okuyalım, Anlatalım</i> etkinliğinde Kayseri ilimizin tanıtımına ve Erciyes Dağı ’na yer verilmiştir.	25
YEMEK	A2	<i>Okuyalım, Anlatalım</i> etkinliğinde Kayseri’ye has “ mantı, pastırma, sucuk, yağlama, kabak çiçeği dolması, içli köfte ” gibi yemeklerden bahsedilmiştir.	25
YEMEK	A2	<i>Serbest okuma</i> metninde Türk mutfağının eşsiz lezzetlerinden Kayseri mantısına yer verilmiştir.	26
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Tanımlayalım</i> etkinliğinde 2002 Dünya güzellik kraliçesi Türk manken Azra Akın ve 2 metre 51 santimetre boyu ile dünyanın en uzun boylu insanı olan Sultan Kösen ’den söz edilmiştir.	32
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Dinleyelim, söyleyelim</i> etkinliğinde Barış Manço ’nun Nane Limon Kabuğu adlı şarkısının sözlerine yer verilmiştir.	37
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Boşlukları Dolduralım</i> etkinliğinde “ çok yaşa, hapsu, sen de gör, iyi yaşa ” gibi kültürümüze ait söz kalıpları kullanılmıştır.	37
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	<i>Okuyalım, cevaplayalım</i> etkinliğinde Türk yükseköğreniminin önemli kurumlarından ODTÜ’de düzenlenen Ağaç Dikme Şenliğine yer verilmiştir.	40
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>Okuyalım, anlatalım</i> başlığı altında yer alan <i>Ziyaret</i> adlı etkinlikte kültürümüze ait “ çok şükür ” söz kalıbına yer verilmiştir.	44
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Serbest okuma</i> metninde Osmanlı ve Türk kültürünün vazgeçilmez kültürel unsurlarından olan Türk Hamamı hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca İstanbul’daki Çemberlitaş, Cağaloğlu ve Beyazıt hamamlarının kültür ve sanat tarihimiz açısından önemi vurgulanmıştır.	46
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	<i>Serbest okuma</i> metninde “ gelin hamamı, damat hamamı ve hamamda kız beğenme ” gibi geleneklerin devam ettiği vurgulanmıştır.	46
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	<i>Gezici Kütüphane</i> etkinliğinde Ürgüp ’teki Tahsin Ağa Kütüphanesi ’nden bahsedilmiştir.	51
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	<i>İnceleyelim</i> etkinliğinde kültürümüze ait “ yeğen, dayı ” gibi akrabalık terimlerine yer verilmiştir.	54
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Okuyalım</i> etkinliğinde Oğuz Atay ile Mevlana’nın Mesnevi ’sinden söz edilmiştir.	54
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Dinleyelim</i> etkinliğinde Türkan Şoray ve Kadir İnanır gibi sanatçılar ile Devlerin Aşkı, Dila Hanım, Deprem, Cevriyem, Unutulan Kadın, Selvi Boylum Al Yazmalım gibi filmlerden bahsedilmiştir.	56
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Okuyalım, Yazalım</i> etkinliğinde “ Neşeli Günler ” filmi anlatılmış, Türk sinemasının en önemli isimlerinden Münir Özkul ve Adile Naşit ’ten bahsedilmiştir.	59
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Okuyalım, Cevaplayalım</i> etkinliğinde başrollerini Şener Şen ve Cem Yılmaz ’ın paylaştığı Av Mevsimi adlı filminden bahsedilmiştir.	60
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Okuyalım, İşaretleylim</i> başlığı altında yer alan <i>Altın Sporcu ile Röportaj</i> etkinliğinde Londra Olimpiyatlarında altın madalya kazanan Servet Tazegül ’e yer verilmiştir.	62
YEMEK	A2	<i>İnceleyelim, Tanımlayalım</i> etkinliğinde ülkemize özgü yemeklerimizden İskender ve pideye yer verilmiştir.	64
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Seçelim, Konuşalım</i> etkinliğinde Pasifik, Atlas ve Hint okyanuslarını yüzerek geçen ve Guinness Rekorlar Kitabına giren Türk sporcu Erden Eruç ’tan bahsedilmiştir.	66
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	<i>Serbest Okuma</i> metninde Türklerin en eski atlı spor oyunlarından “ cirit ” hakkında bilgi verilmiştir.	68

İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	Okuyalım etkinliğinde Anzak Anma Töreninden bahsedilmiştir.	73
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	Okuyalım etkinliğinde Çanakkale' den bahsedilmiştir. Ayrıca "Çanakkale Şehitleri Anıtı, Türk Şehitliği, Anzak Koyu, Conkbayırı ve Truva Antik Şehri" ne yer verilmiştir.	73
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde "şekerleme yapmak" deyimine yer verilmiştir.	74
YEMEK	A2	Seçelim, Yerleştirelim etkinliğinde Türk mutfağına özgü zeytinyağlı dolma ve yaprak sarmasından söz edilmiştir.	75
ULAŞIM VE HABERLEŞME	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde Akdeniz bölgesinde bulunan ve önemli bir ticaret yolu olan "Likya Yolu" tanıtılmıştır.	77
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	İnceleyelim etkinliğinde Türkiye'nin tarihi-turistik yerlerinden biri olan Nemrut Dağı' ndan söz edilmiştir.	78
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	Okuyalım etkinliğinde Nevşehir'de bulunan Kapadokya bölgesine yer verilmiştir.	79
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	Okuyalım, Soru Yazalım etkinliğinde "Ayasofya Müzesi, Topkapı Sarayı, Mısır Çarşısı, Kapalı Çarşı" dan söz edilmiştir.	81
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	Dinleyelim, İşaretleyelim etkinliğinde Ayder, Trabzon ve Rize' den söz edilmiştir.	81
YEMEK	A2	Tatlı Yiyelim, Tatlı Konuşalım başlığını taşıyan bu bölümde Türkiye'nin yedi bölgesine ait yöresel yiyeceklere yer verilmiştir: Karadeniz Bölgesi: Laz Böreği, Mısır Unu Helvası Marmara Bölgesi: Pişmaniye, Kemalpaşa Tatlısı, Peynir Helvası, Dilber Dudağı Ege Bölgesi: Ekmek Kadayıfı, Höşmerim, İzmir Lokması Akdeniz Bölgesi: Künefe, Kadayıf Dolması, Kabak Tatlısı Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Baklava, Kadayıf, Nuriye Tatlısı İç Anadolu Bölgesi: Fincan Tatlısı, Tahinli Kek Doğu Anadolu Bölgesi: Cevizli Kete, Gül Tatlısı	82
YEMEK	A2	Okuyalım, Yazalım etkinliğinde Türk mutfağının geleneksel tatlılarından "Keşkül ve Sütlaç" ın yapılışına yer verilmiştir.	87
YEMEK	A2	Serbest Okuma metninde güllaç ve aşure anlatılmıştır. Ayrıca muhallebi, tavukgöğsü ve İzmir lokmasından söz edilmiştir.	88
GİYİM	A2	Ürettiğimiz Dokumalar etkinliğinde yün hırka, el halısı ve makine halısından bahsedilmiştir.	93
YEMEK	A 2	İnceleyelim başlığı altında yer alan Hangi Meyve, Hangi Şehrimizde? adlı etkinlikte Türkiye haritası üzerinde farklı illerde yetişen en önemli ürünler gösterilmiştir: Giresun: fındık, Amasya: elma, Bursa: kestane, Balıkesir: zeytin gibi	99
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	Alışveriş başlıklı etkinlikte Türkler arasında alışveriş esnasında sıkça kullanılan "buyurun efendim, hoş geldiniz, güle güle giyin efendim" gibi kullanılışlara yer verilmiştir.	106
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A 2	Dinleyelim, tamamlayalım etkinliğinde "ayağımı yerden kesmek" deyimine yer verilmiştir.	108
DİNİ BAYRAMLAR	A2	Ramazan Geliyor etkinliğinde Ramazan Bayramı için yapılan hazırlıklara değinilmiştir.	109
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	Okuyalım etkinliğinde "Ağzının tadını bilmek" deyimine yer verilmiştir.	109
YEMEK	A2	Okuyalım etkinliğinde Türk mutfağına ait "hoşaf" tatlısına yer verilmiştir.	109
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Serbest Okuma metninde Çini Sanatı ve İznik Çinilerinin tanıtımına yer verilmiştir.	110
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	Tamamlayalım, Canlandıralım etkinliğinde kültürümüze hayırlı işler söz kalıbına yer verilmiştir.	110
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Dinleyelim, Birlikte Söyleyelim etkinliğinde sanatçı Göksel'in Senden Başka şarkısı yer almaktadır.	117
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde "Dedesinin ve anneannesinin ellerinden ve yanaklarından öpüp masaya oturdu." cümlesinde kültürümüze ait bir saygı ifadesi olan el öpme kavramına yer verilmiştir.	120
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde İslam İnancına göre Hicri takvimin ilk ayı olan "Muharrem Ayı" ndan bahsedilmiştir.	122
İNANIŞ VE GELENEKLER	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde komşulara aşure dağıtımından bahsedilmektedir.	122
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER,	A2	Okuyalım, Cevaplayalım etkinliğinde "niye zahmet ettiniz, ne	123

DEYİMLER, ATASÖZLERİ		zahmeti, ellerinize sağlık " gibi kültürümüze ait ifadelere yer verilmiştir.	
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Okuyalım etkinliğinde " Cem Yılmaz, Kemal Sunal, Ata Demirer, Zeki Alasya " gibi Türk sinemasının önemli sanatçılarından bahsedilmiştir.	126
KÜLTÜREL MESLEKLER VE ZANAAT	A2	Serbest Okuma metninde Geleneksel Türk Tiyatrosunun önemli türlerinden " meddahlık " mesleği ile " meddah " hakkında bilgi verilmiştir.	128
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A 2	Evlilik Hazırlığı başlıklı etkinlikte " ayağını yorganına göre uzatmak " atasözüne yer verilmiştir.	134
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A 2	Şimdi Ne Olacak? adlı etkinlikte " ateşle oyun olmaz " atasözüne yer verilmiştir.	137
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Okuyalım, Eşleştirelim etkinliğinde " Stadyum, Haberin Olsun, Dünyanın Ekonomisi, Gezelim Görelim, Hababam Sınıfı, Mavi Tutku " gibi televizyon programlarından bahsedilmiştir.	139
KÜLTÜREL SÖYLEYİŞLER, DEYİMLER, ATASÖZLERİ	A2	Hayırdır inşallah etkinliğinde " Hayırdır inşallah! " gibi kültürümüze ait bir söz kalıbı kullanılmıştır.	147
ŞEHİRLER/TARİHİ YERLER	A2	Serbest Okuma metninde Türk kültür ve sanatında önemli bir yer tutan " Kuş Evleri " anlatılmaktadır.	148
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A 2	Dinleyelim, cevaplayalım etkinliğinde Türk kültürü ve mizahının en önemli isimlerinden Nasreddin Hoca'ya yer verilmiştir.	158
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Okuyalım, Sıralayalım etkinliğinde Türk dağcı " Ali Nasuh Mahruki " den söz edilmiştir.	161
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A 2	Dinleyelim, İşaretleyelim başlığını taşıyan etkinlikte Türkiye'nin önemli spor adamlarından Şenol Güneş tanıtılmıştır.	162
SANAT, SPOR, EDEBİYAT	A2	Serbest Okuma metninde Barış Manço'nun " Adam Olacak Çocuk " programına yer verilmiştir.	168

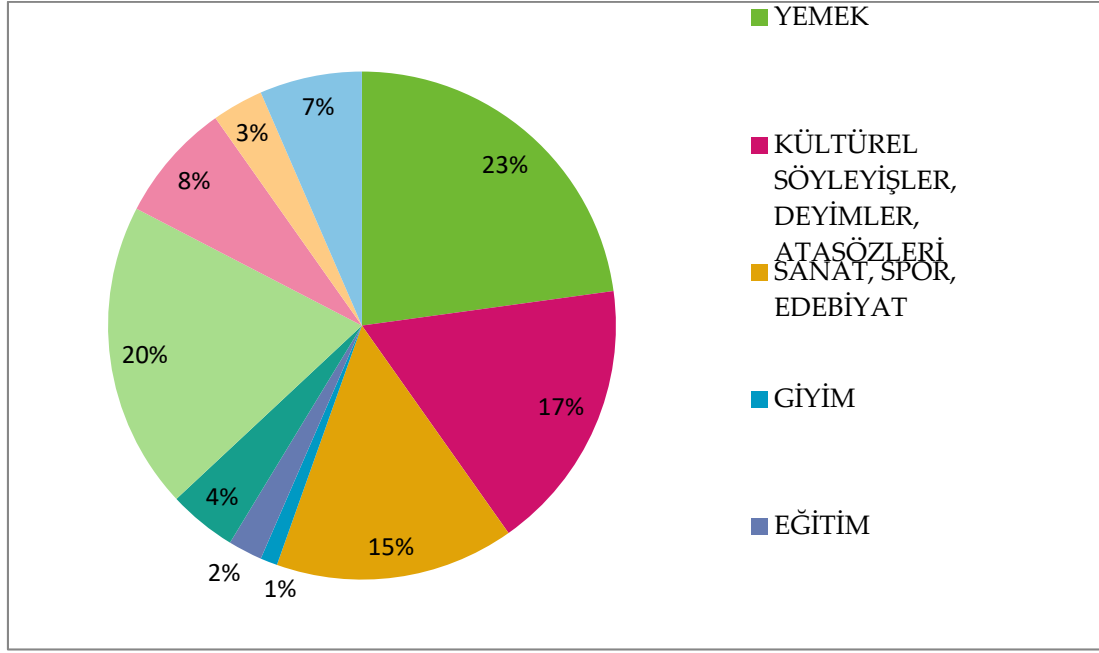
Tablo 1'e göre *Yemek* kültürüne ait 63 öge (A1: 21, A2: 42), *Kültürel Söyleyişler, Deyimler, Atasözlerinde* 43 öge (A1:16, A2: 27), *Sanat, Spor ve Edebiyat* başlığı altında 66 öge (A1: 14, A2: 52), *Giyimde* 4 öge (A1: 1, A2: 3), *Eğitimde* 4 öge (A1: 2, A2: 2), *Dini Bayramlar* başlığı altında 5 öge (A1: 4, A2: 1), *Şehirler, Tarihi Yerler* başlığında 44 öge (A1: 19, A2: 25), *Ulaşım ve Haberleşmede* 7 öge (A1: 6, A2: 1), *Kültürel Meslekler ve Zanaat* başlığı altında 5 öge (A1: 3, A2: 2), *İnanışlar ve Geleneklerde* 17 öge (A1: 6, A2: 11) olmak üzere toplam 258 kültürel öge tespit edilmiştir.

Sonuç

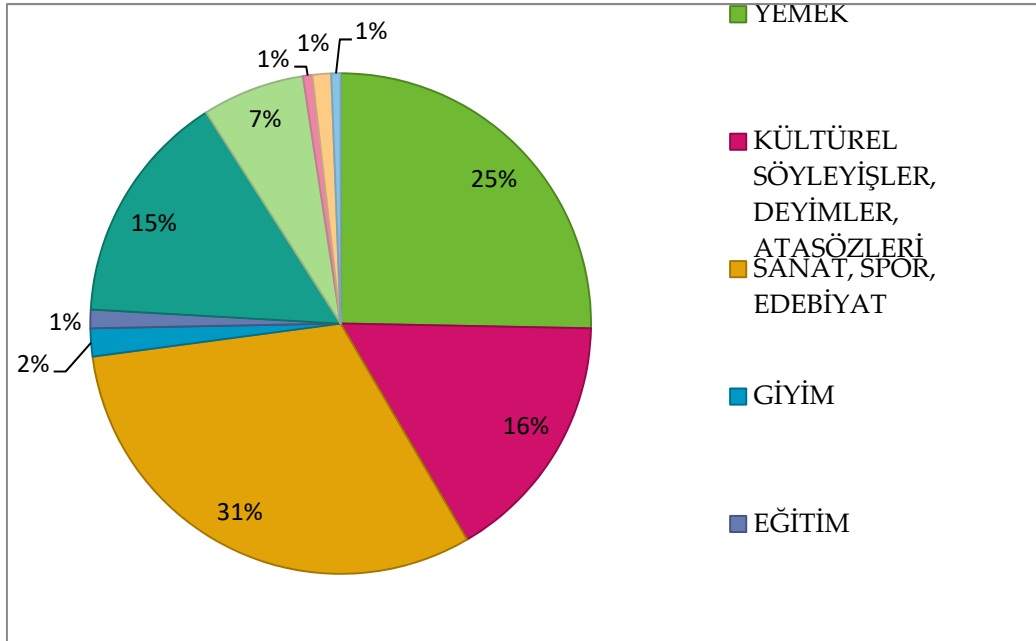
Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Yunus Emre Enstitüsü temel düzeyde (A1, A2) Türkçe öğrenen bireylere yönelik hazırlanan Yedi İklim Türkçe ders kitaplarında, A1 seviyesinde Türk kültürüne ait 92, A2 seviyesinde ise 166 öge olmak üzere toplam 258 öge tespit edilmiştir. A2 seviyesindeki kültür aktarımı A1 seviyesine göre daha yoğun bir şekilde kendisini göstermiştir. İncelenen ders kitaplarından hareketle kültürel öğeler bir bütün olarak ele alındığında en fazla 66 öge ile *Sanat, Spor ve Edebiyat* başlığını taşıyan bölümü görüyoruz. Onu 63 öge ile *Yemek*; 44 öge ile *Tarihi Yerler, Şehirler*; 43 öge ile *Kültürel Söyleyişler, Deyimler, Atasözleri*; 17 öge ile *İnanışlar ve Gelenekler*; 7 öge ile *Ulaşım ve Haberleşme* başlıkları izlemektedir. *Dini Bayramlar* ile *Kültürel Meslekler ve Zanaat* (5 öge) başlıkları ile *Giyim ve Eğitim* bölümü (4 öge) kültür unsurlarının en az görüldüğü başlıklar olarak dikkat çekmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan A1 ve A2 seviyesindeki Türkçe öğretim kitabında yer alan okuma, dinleme, yazma etkinlikleriyle görsel öğeler incelenmiştir. A1 ve A2 seviyesindeki kitaplarda en fazla yer alan kültürel aktarım okuma etkinliklerinde görülmüştür. Okuma etkinliklerinde bütün öğelere rastlanmaktadır. Dinleme etkinliklerinde yemek, sanat, spor ve edebiyat, şehirler ve tarihi yerler öğelerine yer verilirken yazma etkinliklerinde ise kültürel söyleyişler, deyimler ve atasözleri ve giyim öğelerine rastlanmıştır.

Ayrıca A1 ve A2 seviyelerindeki kitaplarda kültürel öğelerin görülme yoğunlukları Grafik 1 ve Grafik 2'de yüzdeleriyle birlikte ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Grafik 1: Kültürel aktarım (A1 Seviyesi)

Grafik 2: Kültürel aktarım (A2 Seviyesi)

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan (2003). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Barn, Erol vd. (Edt.) (2017). *Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı (A1-A2)*. Ankara: Başak Yayınları.
- Çakmak, Cihan (2014). Yabancılar Türkçe Öğretiminin Tarihçesine Genel Bir Bakış Denemesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, s. 167-282.
- Ergin, Muharrem (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Göçer, Ali (2012). Dil-Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 729, s. 50-57.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.